

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

Завідувач кафедри

Допущено до захисту

_____ Янковий О.Г.

“ ___ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка та стратегія розвитку підприємства»

на тему: «Фактори та шляхи підвищення ефективності праці

на ПрАТ «ІСРЗ»

Виконавець:

студентка центру заочної форми навчання

Гончаренко Вікторія Вікторівна

Науковий керівник

К. е. н., доцент

Літвінов Олександр Сергійович

Одеса 2018

АНОТАЦІЯ

Гончаренко В. В. «Фактори та шляхи підвищення ефективності праці на ПрАТ "ІСРЗ"»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження
Приватне Акціонерне Товариство «ІСРЗ».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розуміння, суті, важливості та значення
підвищення ефективності праці на підприємстві. Розкриття основних шляхів та факторів
підвищення ефективності праці.

Проаналізовано основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «ІСРЗ» та
ефективність праці на підприємстві.

Запропоновано підвищити ефективність праці за рахунок: удосконалення та автоматизації
устаткування на підприємстві та підвищення мотивації персоналу.

Ключові слова: Ефективність праці, продуктивність праці, виробіток, трудомісткість,
рентабельність персоналу, зарплатовіддача, зарплатомісткість.

ANNOTATION

Honcharenko V. «Factors and Ways to Improve Work Efficiency on PJSC "ISRZ" »,
Qualifying work on obtaining an educational master's degree in the specialty «Entrepreneurship,
Trade and Stock Exchanges» under the master's program
«Economics and Strategy of Enterprise Development"
Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study Private Joint-Stock Company "ISRZ".

Diploma thesis deals with theoretical aspects of understanding the essence, importance and
importance of improving the efficiency of work at the enterprise.

The disclosure of the main ways and factors of increasing the efficiency of labor. The main
technical and economic indicators of PJSC "ISRZ" activity and the efficiency of labor at the
enterprise are analyzed. It is proposed to increase the efficiency of labor by: improving and
automating equipment at the enterprise and increasing motivation of the personnel.

Keywords: Labor productivity, labor productivity, production, labor intensity, profitability
of staff, salary, salary capacity.

Фактори та шляхи підвищення ефективності праці на ПрАТ «ІСРЗ»

План:

Вступ.....	4
I Теоретичні та методичні засади підвищення ефективності праці.	
1.1. Поняття та значення підвищення ефективності праці.....	7
1.2. Види показників ефективності праці.....	12
1.3. Фактори підвищення ефективності праці та методи оцінки їх впливу.....	20
II Аналіз рівня та динаміки продуктивності праці на ПрАТ «ІСРЗ»	
2.1. Загальна Характеристика ПрАТ «ІСРЗ».....	35
2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «ІСРЗ».....	41
2.3. Аналіз ефективності праці на ПрАТ «ІСРЗ».....	57
III Заходи щодо підвищення ефективності праці на ПрАТ «ІСРЗ»	
3.1. Підвищення ефективності праці за рахунок удосконалення та автоматизації устаткування на підприємстві.....	75
3.2. Підвищення ефективності праці за рахунок підвищення мотивації персоналу.....	79
Висновки.....	89
Список використаних джерел.....	92

ВСТУП

Розвиток підприємства, підвищення національного добробуту залежить від подальшого підвищення ефективності праці.

Ефективність праці вимірюється відношенням між результативністю праці і величиною витрат.

На сьогодні в Україні малий відсоток дослідження та розробки щодо вдосконалення механізму ефективності праці, як пріоритетного напрямку державного регулювання; неналежно розроблені теоретико-методологічні аспекти взаємозалежності між ефективністю праці та її стимулюванням, оцінкою ефекту від праці у системах стимулювання; з теоретичної точки зору існує чимало трактувань, що ускладнює єдину термінологію та формування єдиного підходу до дослідження проблем ефективності праці.

Актуальність теми: раціональне використання трудових ресурсів на всіх рівнях національної економіки, що сприятиме виготовленню конкурентоспроможної продукції, поліпшенню економічної діяльності і зростанню прибутків працівників. раціональне використання трудових ресурсів на всіх рівнях національної економіки, що сприятиме виготовленню конкурентоспроможної продукції, поліпшенню економічної діяльності і зростанню прибутків працівників. Реалізація цих завдань є неможливою без підвищення продуктивності та ефективності праці. Важливим завданням наукового пошуку є пошук шляхів зростання ефективності праці в сучасних умовах ринкової економіки України.

Мета: комплексне дослідження теоретичних аспектів ефективності праці на підприємстві, надання теоретичних та практичних рекомендацій, направлених на підвищення ефективності праці на ПрАТ «ІСРЗ».

Завдання:

- Визначити як удосконалення персоналу впливає на ефективність праці.
- Проаналізувати проказники ефективності праці.
- Проаналізувати фактори та методи оцінки впливу ефективності праці.
- Визначити які види показників ефективності є на підприємстві та зробити їх аналіз.
- Розкрити сутність ПрАТ «ІСРЗ».
- Проаналізувати основні техніко-економічних показники діяльності ПрАТ «ІСРЗ».
- Проаналізувати ефективність праці на ПрАТ «ІСРЗ».
- Визначення заходів підвищення ефективності праці на ПрАТ «ІСРЗ»
- Підсумок результатів дослідження та їх результатів.

Об'єкт дослідження: Приватне Акціонерне Товариство «Іллічівський Судноремонтний Завод».

Предмет дослідження: особливості підвищення ефективності працівників на ПрАТ «ІСРЗ» та як воно впливає на продуктивність праці.

Інформаційна база дослідження: дослідження спеціалістів у сфері керівництвом персоналу та методів підвищення продуктивності праці на підприємствах. При проведенні дослідження використовувались різні статті спеціалістів, а також результати спостереження, аналізу та розрахунку співробітників ПрАТ «ІСРЗ».

Методи дослідження:

- Спостереження;
- Розрахунку;
- Вимірювання;
- Аналізу основних техніко-економічних показників;
- Порівняння;
- Факторний аналіз;
- Економіко-математичні методи;

Результати дослідження наведені в таблицях.

Практичне значення отриманих результатів: полягає в розробці рекомендацій щодо вдосконалення механізму управління приватним

акціонерним товариством та рекомендації щодо підвищення ефективності праці.

ВИСНОВКИ

Виконане дослідження дозволило обґрунтувати фактори та шляхи підвищення ефективності праці на ПрАТ «ІСРЗ», підсумки наведені нижче.

1. Проведений аналіз наукових підходів щодо дефініції поняття «ефективність праці» та виділення його суттєвих характеристик дозволило сформулювати власне бачення сутності даної економічної категорії. Ефективність в широкому розумінні — це загальна результативність людської діяльності. Вона відображає співвідношення одержаного корисного результату та обсягу витрачених на це ресурсів.

2. Встановлено, що на ефективність праці підприємства має вплив безліч факторів. Дослідження дозволило здійснити їх поділ на дві великі групи: внутрішні та зовнішні фактори. Були виділені основні показники ефективності праці на підприємстві, а саме: продуктивність праці (виробіток, трудомісткість), зарплатовіддача, рентабельність персоналу. Була дана детальна характеристика цих показників.

3. Вивчення наукової літератури дозволило визначити, що єдиної методики оцінки продуктивності праці підприємства на сьогодні не існує. Найбільше поширення у вітчизняній практиці господарювання отримали такі методи оцінки продуктивності праці підприємства, як: математично-статистичний метод. А саме метод ланцюгових підстановок та метод ізольованого впливу факторів. Було зроблено детальний опис цих методів.

4. ПрАТ «ІСРЗ» – підприємство займається ремонтом і технічним обслуговуванням суден і човнів, виробництвом кузовів для автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів, виробництвом морських контейнерів професійно-технічною освітою. Також на підприємстві є контейнерне виробництво, яке на сьогоднішній день є єдиним в країні спеціалізованим виробником контейнерів. Чистий дохід від реалізації росте. У 2017 р. підприємство є прибутковим, а в 2016 р. воно було збитковим. Фондовіддача зростає, а фондомісткість та фондоозброєність навпаки зменшилась. Коефіцієнт абсолютної ліквідності на підприємстві склав в 2017 р. 0,488

пунктів. Даний коефіцієнт значно більший нормативу і в динаміці збільшується порівняно з 2016 р. Це свідчить про те, що підприємство не може погасити частку короткострокових зобов'язань. Коефіцієнт проміжної ліквідності в 2017 р. склав 2,470 пунктів, що вище нормативного значення. При цьому даний коефіцієнт значно має тенденцію до зростання. Така ситуація була обумовлена перевищенням темпів зростання поточних зобов'язань над оборотними активами. Показник поточної ліквідності складає в 2017 р. 2,837 пунктів, що вище нормативу. Цей показник показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій та кредиторської заборгованості. Відповідно в нашому випадку такі можливості підприємства дуже добрі і в динаміці покращуються. Коефіцієнт автономії підприємства за аналізований період був вище нормативного значення. Це означає, що власних коштів підприємства достатньо для забезпечення можливості погашення зобов'язань. В динаміці цей показник погіршується, що видно зі зменшення відхилення від нормативного по рокам. Коефіцієнт заборгованості на підприємстві значно нижче встановлені нормативи. Цей показник є оберненим до коефіцієнта автономії і підтверджує висновки, які зроблені щодо наявності власних коштів. Така ситуація обумовлена значним переважанням частки власного капіталу в структурі джерел фінансування активів.

5. Проведена оцінка ефективності праці на ПрАТ «ІСРЗ» математико-статистичним методом. Його результати показали про зниження продуктивності праці та фондоозброєності на підприємстві. Виробіток також мав тенденцію до зниження, а трудомісткість тенденцію до зростання. Що є негативною ознакою для підприємства. Показник зарплатовіддачі знижаться. Хоча фонд оплати праці у 2017 році зріс до 62023 тис. грн. в порівнянні з 2016 р., він зріс на 30,1%. Чисельність персоналу також зросла з 602 осіб до 827 особи.

6. Запропоновано напрямки підвищення ефективності праці за рахунок

удосконалення та автоматизації устаткування на підприємстві та підвищення мотивації персоналу. Перший захід показав, що при впровадженні на підприємства два устаткування продуктивність праці зростає на 1%. При цьому інвестиції у захід будуть у розмірі 560,8 тис. грн., термін окупності становить 4 місяця. При удосконаленні мотивації персоналу та підвищенні додаткового фонду оплати праці на 4%, та виділення 250 путівок для персоналу за перевиконання плату, влаштування корпоративів 2 рази на рік для всего персоналу, продуктивність праці зростає на 3%. При цьому втрати будуть у розмірі 2179,05 тис. грн. Після впровадження 2х заходів продуктивність праці зростає на 4%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Літвінов О.С. Проблеми визначення сутності економічної ефективності / О.С. Літвінов, А. Журенко // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2017. - №6 (248). – с. 67-81.
2. Економіка праці та соціально-трудова відносина // Підручник – с. 56-59.
3. Михайл Акулов «Економіка праці і соціально-трудова відносина» // Навчальний посібник рекомендовано МОН України. – 2012 . – с. 78-86.
4. Завіновська Г. Т.// Економіка праці: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 300 с.
5. Бугуцький О. Ефективне використання праці- основа підвищення продуктивних сил суспільства //Україна: аспекти праці. - 2005. - № 3. - С. 3-9
6. Сукач О. О. Проблеми підвищення ефективності праці на промислових підприємствах / О. О. Сукач // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали третьої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18-19 вересня 2014 року). – 2014. – С. 115-116.
7. Ажнюк М.О. // Основи економічної теорії. – 2008. – с. 308.
8. Шваб Л. І. Економіка підприємства : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / Л. І. Шваб. — [2-ге вид.]. — К. :Каравела, 2005. — 568 с
9. Економіка праці і соціально-трудова відносина : навч. посіб. / [А. В. Мерзляк, Є. П. Михайлов, М. Х. Корецький, Г. О. Михайлова]. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 240 с.
10. Метеленко Н. Г. Економіка підприємства: основи теорії та практики : навч. посіб. /Н. Г. Метеленко. — Дон.: ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2008. — 222 с.
11. Завіновська Г. Т. Економіка праці : навч. посіб. / Г. Т. Завіновська. — [3-ге вид., без змін]. — К. :КНЕУ, 2007. — 304 с.

12. Морщенок Т.С., Луц І.Л.// Продуктивність праці. Запорізька державна інженерна академія – 2014. – с. 66.
13. Орленко О. М. Продуктивність праці як критерій ефективності інноваційної діяльності підприємства / Орленко О. М. // Вісник Хмельницького університету. – 2011. – №2, Т.2. – С. 91-95.
14. Янковий Р.В., Н.В. Попович. //підвищення продуктивності праці персоналу на підприємстві. Київський національний університет технологій – 2013. с. 28-30.
15. Хміль Ф.І. Управління персоналом: Підруч. / Ф.І. Хміль. – К. : Академвидав, 2006. – 488 с.
16. Янковий О.Г. Латентні ознаки в економіці – Одеса, Атлант, 2015. -168 с.
17. Янковий А.Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием. Учебное пособие Одесса ОНЭУ- 2014. – 251 с.
18. Завіновська Г. Т. Економіка праці: Навч.-метод. посібник — К.: КНЕУ, 2001. – 498 с.
19. Сукач О. О. Факторний аналіз показника зарплатовіддачі на підприємстві. ОНЕУ – 2014. – 161 с.
20. Гамова О.В. Методичні засади кількісної оцінки ефективності оплати праці на промисловому підприємстві / О.В. Гамова // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 3. – С. 125–127.
21. Капінос Г.І. Управління якістю: навчальний посібник / Г.І. Капінос, І.В. Грабовська. - К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 278
22. Орленко О. М. Продуктивність праці як критерій ефективності інноваційної діяльності підприємства / Орленко О. М. // Вісник Хмельницького університету. – 2011. – №2, Т.2. – С. 91-95.
23. Сопенюк О. М. Концептуальні проблеми вимірювання продуктивності праці управлінського персоналу Сопенюк О. М. // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2008. – Вип.30. – С. 372-376.

24. Семикіна М. В. Продуктивність праці: методологія вимірювання, передумови зростання // Наукові праці КНТУ. Економічні науки, 2010, вип. 17. – С. 457-463.
25. Морщенок Т. С. Продуктивність праці: економічна сутність та фактори її підвищення на підприємстві. // Запорізька державна інженерна академія – с. 70.
26. Долинина Т.Н. Оценка эффективности использования фонда заработной платы / Т.Н. Долинина // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2008. – № 23. – С. 98–103.
27. Мягких І.М. Перспективні напрями мотивації як засобу підвищення ефективності праці в ринкових умовах України /І.М. Мягких // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №9 (123). – С. 208–216.
28. Ковальов В.М., Яковлева Ю.В. Мотиваційний механізм як метод управління машинобудівними підприємствами та персоналом/ В.М. Ковальов, Ю.В. Яковлева // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2012. – № 2(27). – С. 210–216.
29. Черненко А.Ф. Корпоративные финансы: учебное пособие / А.Ф. Черненко, А.В. Башарина. – Челябинск: Издательский центр ЮУрГУ, 2012. – 216 с
30. Григашкина С.И. Методика оценки эффективности заработной платы / С.И. Григашкина // Вестник Томского государственного университета. – 2009. – № 322. – С.148–152.
31. Сукач О.О. Показники ефективності витрат на оплату праці // Науковий вісник. – 2012. – № 3(182). – С.168–176.
32. Щербакова Н. О. Оцінювання ефективності використання виробничого потенціалу підприємства. Науковий збірник №12. НТУ – 2011. С. 17.
33. Общая теория статистики и математическая статистика. Курс лекций / Сост. Мизина Е. В. – Донецк : ДонГТУ, 2001. – С. 3-25.
34. Янковий О. Г. Детерміновані моделі факторного економічного аналізу. – 2012. С. 19.
35. Янковий О. Г. Детерміновані моделі факторного економічного аналізу. – 2012. С. 80-100.

- 36.** Колот А.М. Мотивація персоналу: підручник / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2005. – 337с.
- 37.** Шафранська Т.Ю., Основні види мотивації працівників / Т.Ю. Шафранська, О.В. Коломієць [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.rusnauka.com/10_DN_2013/Economics/10_133226.doc.htm
- 38.** Карпов В. А. Планування та аналіз підприємницьких проектів: навч.посібник / В. А. Карпов. – Одеса : ОНЕУ, 2014. – 243 с.